

1

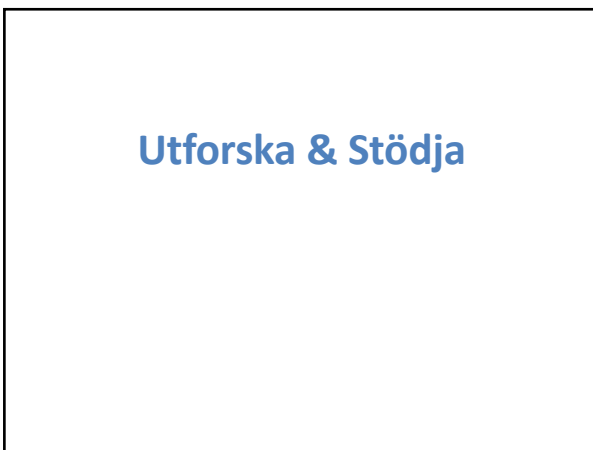

2

3

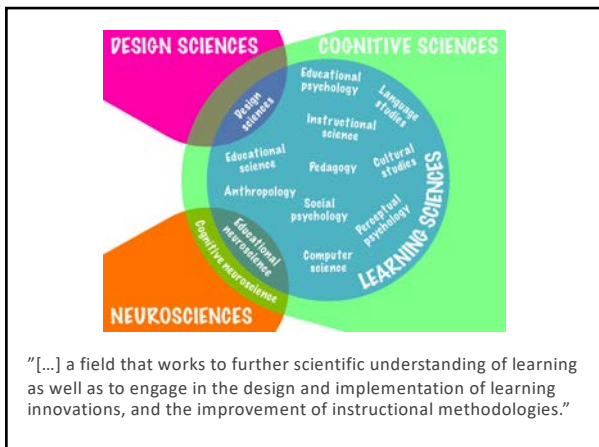

4

Att främja elevers motivation att lära – särskild blick på särskilt begåvade elever

5

Utgångspunkt "särskilt begåvade elever"

6

**Att främja elevers
motivation att lära**

7

**Åtta kända
påverkansfaktorer**

8

**Först,
begreppet "motivation"**

9

Motivation = Drivkraft

10

Motivation har alltid med känslor att göra

Till exempel känslan av:

- Intresse, nyfikenhet
- Att vara utmanad ("taggad")
- Att vilja få det gjort
- Ansvar för andra
- Att vilja ha revansch
- ...
- Att inte vilja ge upp
- Skaparglädje
- Tillhörighet till gruppen
- Tillfredsställelse
- Att denna aktiviteten är "helt OK"
- ...

11

Motivation har alltid *både*

En inre komponent
känslokomponenten
&
En yttre komponent
sammanhanget kring en aktivitet

12

Motivation har alltid med känslor att göra

Till exempel känslan av:

- Intresse, nyfikenhet
- Att vara utmanad ("taggad")
- Att vilja få det gjort
- Ansvar för andra
- Att vilja ha revansch
- ...
- Att inte vilja ge upp
- Skaparglädje
- Tillhörighet till gruppen
- Tillfredsställelse
- Att denna aktiviteten är "helt OK"
- ...

13

Viktigt att tänka brett om motivation

Känslor av lust, flow, starkt engagemang och liknande...

... kan inte ensamma driva lärande

14

Men observera att...

... motivationens "baseline"-känslor ofta är avgörande för att skapa förutsättningar för situationer med mycket starkt engagemang, flow, stor lust i det man gör.

15

Skapa motivation för lärande

◆ ÅTTA CENTRALA FAKTORER ◆

1. Få uppleva att man kommer framåt.
2. Lagom svårighetsnivå: få både misslyckas och lyckas.
3. Få vila från sig själv: blicka utåt, inte inåt.
4. Ha viss egenkontroll; få göra vissa val.
5. Ha uthållighet och kunna "självbelöna".
6. Gemensamt producerande.
7. Tillhörighet.
8. Meningsfullhet.

16

---

1. Få uppleva att man kommer framåt

Erfarenheten av framsteg är en av de starkaste drivkrafterna som finns.

"Jag kommer framåt!"

"Jag håller på att bli bättre på detta!"

17

---

1. Få uppleva att man kommer framåt

◆ FÖRUTSÄTTER... ◆

- Uppgifter som är möjliga för eleven att lösa & förstå att hen har löst.
- ... och som är tillräckligt utmanande för att ge upplevelsen att komma framåt.

18

X

"Du ska visa goda kunskaper om hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska & politiska strukturer i samhället är uppbyggda & fungerar & beskriva förhållanden i komplexa samband inom olika samhällsstrukturer."

Kunskapskrav för betyg C, åk 6

19

Upplevelsen av att lyckas och komma framåt skapar motivation

"Jag trodde att om jag motiverar eleverna, så kommer de göra framsteg. Men det är faktiskt tvärtom. Det är när de gör framsteg som de blir motiverade."

Craig Barton (2019)

20

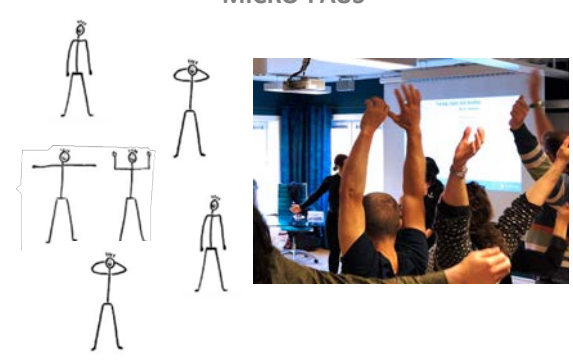

MICRO-PAUS

The image shows a collection of stick figures on the left, some standing and some with arms raised. On the right, there is a photograph of a group of people in a meeting or classroom setting, with several individuals raising their hands in the air.

21

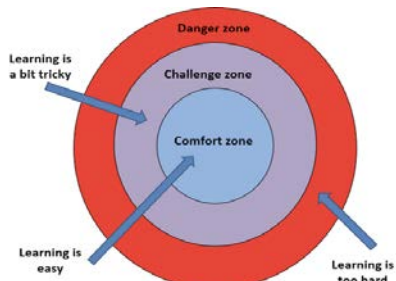

---

2. Lagom svårighetsnivå

22

---

2. Lagom svårighetsnivå

◆ ATT BÅDE FÅ LYCKAS OCH MISSLYCKAS ◆

Stödja elever att våga pröva och få erfarenhet av att lära från misslyckanden

Många tester:

- i. Fokus produkter att förbättra.
- ii. Svårighetsnivå som gör det möjligt.
- iii. Aldrig nämna betyg, matriser, etc.

23

---

3. Få blicka utåt, inte inåt

Involvering i *något* – en uppgift, ett problem, en samverkan – där jag får *vila från att tänka på mig själv* (mina förmågor, mitt framträdande, min person, etc.) ...

... är ofta en starkt drivkraft för lärande.

24

Blicken utåt försvåras av

Skolans bedömningsparadigm med fokus på elevers förmågor

& minskat fokus på ämnesinnehåll: teman, frågor, elevers åstadkommanden

25

VAD PRATAR VI OM?

[Teman, uppgifter, företeelser..., t.ex.]

- Vilken påverkan boktryckarkonsten hade på människor
- Ifall det är möjligt att någons makt både ökar och minskar vid en viss tidpunkt
- Hur centrifugalkraften kan undersökas
- Hur de essentiella aminosyrorerna fungerar i kroppen
- Vilka effekter olika regler för folkomröstningar har

26

VAD PRATAR VI OM?

[Elevers tecken på kunskande..., t.ex.]

- Bra att du försöker dra slutsatser om effekterna av regler för folkomröstningar, men nästa gång vill jag gärna se mer **explicita slutsatser**
- Din analys av boktryckarkonstens påverkan på människor är **relativt väl underbyggd** men arbeta på din förmåga att ange källor
- Ditt sätt att använda begreppen "X" och "Y" är inte helt tillfredsställande, försök använda mer nyanserade begrepp

27

---

3. Få blicka utåt, inte inåt

Tona ner prat kring:
”din-person-dina-förmågor”
”du-och-dina-förmågor”

28

3. Få blicka utåt, inte inåt

Se du har utvecklat ~~en~~ förmåga att X, men du behöver jobba med ~~att~~ bli bättre på att Y.

→ Denna gång är X bättre; se här vilken skillnad i texten / figuren / framställningen. Men se till att den nästa gång blir ännu bättre genom att arbeta vidare med aspekten Y.

29

4. Möjligheter att välja

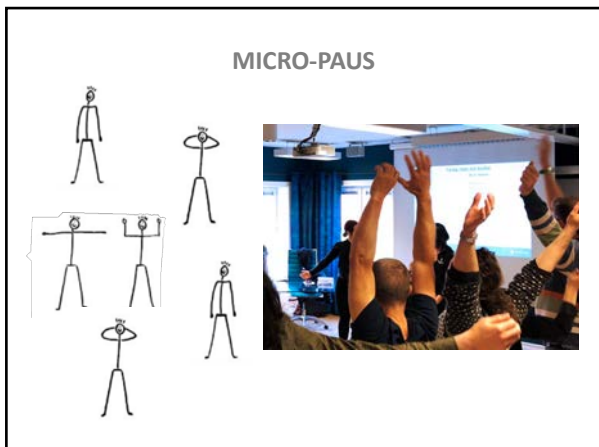

30

31

32

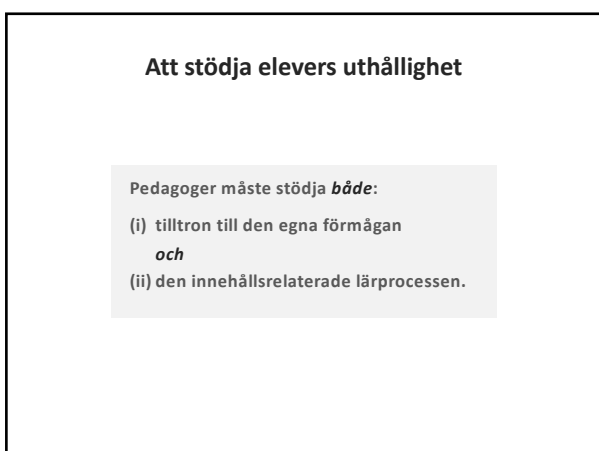

33

Träna att inte ge upp

Utveckling av uthållighet stöds bäst med en *kombination* av:
 (i) ämnesnära tekniker, och
 (ii) emotionellt stöd,
 som bl.a. utgår från elevens självbild.

Lästips:
 Bass & Ball (2015). *Beyond "You can do it" Developing mathematical perseverance in elementary school.* [White Paper]
 Chase (2013). *Motivating expertise: Equipping novices with the motivational tools to move beyond failure.* [Book Chapter]
 Silvervarg, Haake & Gulz (2018). *Perseverance is crucial for learning. "OK! But can I take a break?"* [London Festival of Learning, 2018]

34

---

6. Gemensamt producerande

35

---

7. Tillhörighet

Hur påverka en elevs tillhörighet i klassrummet?

Arbeta med:

- elevens självbild
- miljön i klassrummet

36

---

7. Tillhörighet

◆ LÄSTIPS ◆

Kapitlet "Belonging" i:

Schwartz, D. L., Tsang, J. M., & Blair, K. P. (2016). *The ABCs of how we learn: 26 scientifically proven approaches, how they work, and when to use them.* W.W. Norton & Company.

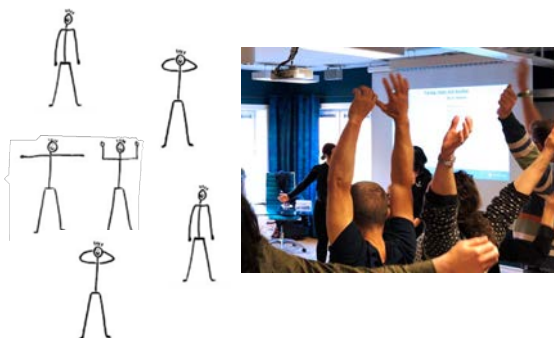

37

MICRO-PAUS

38

8. Meningsfullhet

Men vad är poängen för mig?
Vad ska jag ha detta till?

39

8. Meningsfullhet

◆ FÖR FRAMTIDEN ◆

40

---

8. Meningsfullhet

◆ FÖR FRAMTIDEN ◆

41

"Skolan ska inte reproducera elevernas verklighet utan ge dem chansen att vara någon annan."

Jonas Frykman (2014)
Lärarnas Tidning

42

Skapa motivation för lärande

◆ ÅTTA CENTRALA FAKTORER ◆

1. Få uppleva att man kommer framåt.
2. Lagom svårighetsnivå: få både misslyckas och lyckas.
3. Få vila från sig själv: blicka utåt, inte inåt.
4. Ha viss egenkontroll; få göra vissa val.
5. Ha uthållighet och kunna "självbelöna".
6. Gemensamt producerande.
7. Tillhörighet.
8. Meningsfullhet.

43

Litteratur 1/4

Barton, C. (2018). *Hjärnan i Matematikundervisningen*. Natur & Kultur.
NB: Kapitel två handlar om motivation (och inte enbart i förhållande till matematik).

Bass, H., & Ball, D. (2015). *Beyond "You can do it" Developing mathematical perseverance in elementary school* [White paper].
URL: <https://www.semanticscholar.org/paper/Beyond-%22You-Can-Do-It!%22-Developing-Mathematical-in-Bass-Ball/234aa2071a16409b030bea03657cc539e4d900c4>

Butler, L. P., & Walton, G. M. (2013). The opportunity to collaborate increases preschoolers' motivation for challenging tasks. *Journal of Experimental Child Psychology*, 116(4), 953-961.

44

Litteratur 2/4

Chase, C. C. (2013). Motivating persistence in the face of failure: Equipping novice learners with the motivational tools of experts. In J. J. Staszewski (Ed.), *Expertise and skill acquisition: The impact of William G. Chase* (pp. 59-83). New York: Psychology Press.
Utkast (Draft): https://catherinechasedotorg.files.wordpress.com/2013/01/chase_expert-chapter.pdf

Cohen, E. G., & Lotan, R. A. (2014). *Designing groupwork: Strategies for the heterogeneous classroom* (3rd ed.). Teachers College Press.

Kamins, M. L., & Dweck, C. S. (1999). Person versus process praise and criticism: Implications for contingent self-worth and coping. *Developmental Psychology*, 35(3), 835-47.

Eriksson, K., Helenius, O., & Ryve, A. (2019). Using TIMSS items to evaluate the effectiveness of different instructional practices. *Instructional Science*, 47(1), 1-18. Och....
<https://www.forskning.se/2018/11/12/var dagsanknuten-matematik-ger-samresultat/>

45

Litteratur 3/4

Patall, E. A., Cooper, H., & Wynn, S. R. (2010). The effectiveness and relative importance of choice in the classroom. *Journal of Educational Psychology*, 102(4), 896-915.

Schwartz, D. L., Tsang, J. M., & Blair, K. P. (2016). The ABCs of how we learn: 26 scientifically proven approaches, how they work, and when to use them. W.W. Norton & Company.

NB: Se/läs speciellt Kapitel 2 om "Belonging" och Kapitel 12 om "Listening and Sharing".

Schwartz, D. L. (1998). The productive agency that drives collaborative learning. In P. Dillenbourg (Ed.), *Collaborative learning: Cognitive and computational approaches* (pp. 197-218). Pergamon.

...and

Schwartz, D. L., & Okita, S. (2004). *The Productive Agency in Learning by Teaching*. Unpublished manuscript.

URL: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.90.5549&rep=rep1&type=pdf>

46

Litteratur 4/4

Silverbarg, A., Haake, M., & Gulz, A. (2018). Perseverance is crucial for learning. "OK! But can I take a break?" In: C. Penstein Rosé et al. (Eds). *Artificial Intelligence in Education. AIED 2018. Lecture Notes in Computer Science, vol 10947* (pp. 532-544). Springer.

Walton, G. M., Cohen, G. L., Cwir, D., & Spencer, S. J. (2012). Mere belonging: The power of social connections. *Journal of Personality and Social Psychology*, 102(3), 513-32.

Walton, G. M., & Cohen, G. L. (2011). A brief social-belonging intervention improves academic and health outcomes of minority students. *Science*, 331(6023), 1447-1451.

Yeager, D. S., Purdie-Vaughns, V., Garcia, J., Apfel, N., Brzustoski, P., Master, A., Hessert, W. T., Williams, M. E., & Cohen, G. L. (2014). Breaking the cycle of mistrust: Wise interventions to provide critical feedback across the racial divide. *Journal of Experimental Psychology: General*, 143(2), 804-824.

47

Litteratur tillägg

Frykman, J.: Intervjun med Jonas Frykman i Lärarnas Tidning 2014 verkar inte längre vara åtkomlig.

Men i en äldre text, i Forskning och Framsteg, 1998, lyfter Frykman liknande poänger kring det problematiska i en skola "som är mer upptagen av vem eleven är, än vad han eller hon kan tänkas bli, en skola som ovavlåtligen drar in hemmet, det personliga och den kulturella bakgrunden en elev har, som material i skolans arbete".

<https://fof.se/tidning/1998/7/artikel/skolans-staller-fel-fragor>

48

49

50
